

GÜNEBAKAN.

77-640002

Hamdullah Suphi'nin "Günebakan," unvanı altında topladığı yazıların her biri başı başına bir eserdir; öyle ki, bize her biri bir ayrı kitap mevzuu teşkil edebilirdi. Lâkin Hamdullah Suphi'nin kalemindeki münakkıhlık onlara bu veciz şekil kısalığını verdi. Bu kalem daha yeşil ve taze bir kamyşken, bundan yirmi bir, yirmi iki sene evelden beri, Türk milletinin ve ya insanlığın mukadderatı ile alakadar, ne mühim, ne çetin ve ne kadar kapital mes'elelere, davalara, emel ve ideallere temas etmiş, ve nasıl olmuş da bu gevrek unsur, o sert, acı ve yakıcı şeylerin arasında hükümlü burkulacağı yerde, sonuna kadar hep aynı tazeliği ve yeşilliği, hep aynı bahar kokusu ile muhafaza etmiş?...

Genç Hamdullah Suphi, bu büyük millet ve insaniyet mes'elelerine karıştığı sıralarda yolunun üstünde vahşi ceylân bakışlı genç kızlardan, kızıl karanfil dudaklı genç kadınlardan eser yok mu idi? Boğaziçi kıyılarının renkleri solmuş, kokuları kaçmış mı idi? Gece vakti, serin korularda, gümüş sesli bülbüller ötmüyor mu idi? Niçin o yaşta bunları ve bunlara benzer şeyleri terennüm etmek varken, Hamdullah Suphi, daima bize ya Rumeli'ndeki ırk ve mezhep kavgalarından, ya Tolstoy'un ölümünden, ya açlık ve safalet kavgalarından, ya bağrıyanık Anadolu köylüsünden sarp ve yaman sergüzeştinden bahsetmiş! Acaba bu adam genç olmamış mı? Bakınız, kadma dair yazdığı vakit bile, cinsiyet lerzelerinden ne kadar uzak kalıyor! Kadından bir bakış, bir gülüş, bir aziz vait isteyeceği yerde yalnız, onun için hürriyet istemekle

lini de Bulgaristan Hariciye ve Maliye Nazırlarını kabul etmiş. M. Buroff ve M. Maloff M. Mussolini ile uzun uzadıya görüşmüşlerdir.

Mülakat esnasında hariciye nazırı M. Grandi de hazır bulunmuştur.

İtalya ticarî muvazenesi.

Milano'da intişar eden Corriere della Sera gazetesi bu hususta şu malûmatı vermektedir:

İtalya haricî ticaret muvazenesi birkaç aylardanberi idhalat ile ihracat arasındaki farkı göstermektedir. Bu fark son üç ay zarfında iki yüz milyon İtalyan frangı olarak tesbit edilmiştir. Geçen sene aynı aylarda fark dört yüz milyon İtalyan frangı idi.

Haricî ticaret muvazenesinde ihracat lehine bu sene husule gelen fark buğday mes'elesine karşı Mussolini hükümetinin ittihaz ettiği tedbirler neticesidir.

YUNANİSTAN.

Siyasî buhran.

Hükümet fırkasının bir içtimaında M. Venizelos sabık reisicumhur Kondouriotis'in sitayişinde bulunmuş ve yeni intihap edilen M. Zayımış hakkında sitayişkârane sözler söylemiştir. M. Venizelos

kalıyor; zira onun gözünde bir kadın yoktur; bir Türk kadını vardır; bir Türk kadını dâvası vardır.

Hamdullah Suphi, bu yazıların bir çoğunu otuzundan evel yazmıştır. "Kırık kiremit,, "Tolstoy'un ölümü,, gibi dört beş parça var ki daha uzak gençlik devirlerine aittir. Buna rağmen bu parçalar okunduğu vakit — muharririn kalemine mahsus daimî taravet ve ruhuna mahsus daimî coşkunculuk müstesna olmak şartı ile — kemale ermiş bir insanın vakarından, olgunluğundan ve derinliğinden başka bir şey hissedilmez. Bu vaktinden evel ergenliği, Hamdullah Suphi, yalnız birkaç kuşaklık intelektual cetler sayan âilesine, yalnız kendi idealci hamuruna değil, aynı zamanda mensup olduğu nesle ve yetiştiği devrin havasına borçludur. O, neslin ruhunda biribirine ait bir çok fikirler, gayeler ve düsturlar, Kahotik bir âlemin içindeki unsurlar gibi, erimiş bir ateş halinde kaynıyordu. Başımızın üstünde, birbirine düşman idealer yalın kılıçlar gibi çatışmış duruyordu. Mesrutiyetin ilanı Türk cemiyetinin üzerindeki ağır mezar taşına benzeyen kapağı kaldırmıca, onun altından bütün cürümüş, kokmuş şeylerle beraber (Yarın)ın mayası da azamî taahhür halinde meydana çıkmıştır. Bunu öbür cürümüş şeylerden ayırmak hususunda epeyce müşkülât çekiyorduk. Bize eyiyi kötüden, sağlamı cürükten ve halisi hileliden, faydalıyı tehlikelerden ayırt ettirecek rehberlerden ortada henüz eser yoktu. Herbirimiz, kendi tırnaklarımızla, o karışık, o külçe halinde maddenin içinden "Doğru,, nun, "Güzel,, in ve "eyi,, nin has unsurunu kazıyarak çıkarmak mecburiyetinde idik. Bu kazıdığımız ham külçeden daha karışık ve bulanık olan o zamanki rejim bize bu hususta kuvvet ve cesaret vereceği yerde, bilâkis, türlü türlü dalâletlere, zarflara düşürüyordu. Kimimizi Osmanlılık, kimimizi Müslümanlık, kimimizi bir nevi mağşuş liberalite pesinde yoruyordu. Bazılarımıza sadece Balkanlı çetecilik ruhunu aşılıyordu. Âdi sokak politikacılığı, âdi sokak kabadayılığı her kösedden yolunuzu kesiyordu. Çok defa fikirlere kursunlar cevap veriyordu. Ve bütün bunlar şimdiki nesillerin tahayyül bile edemeyecekleri bir karanlık, bir fırtınalı çöküş ve batış, bir inhişam, bir yas ve felâket havası içinde... İşte, Hamdullah Suphi'nin nesli bu hengâmenin ortasında vaktinden evel kavrulmuş olan bir nesil idi ve Hamdullah Suphi, bu sahihsiz ve âvâre neslin içinden, sayani hayret bir hamle ile, kendiliğinden hakikate ilk eren oldu. Onun kırık üçlük çehresi, bize Türkçülük mezhebinin ak sakallı mürşitleri arasından gözüküyor.

On temmuz inkılabı nesli türkçülük dini yolunda çok şeyini kurban verdi: hattâ bir çoğu tatlı canını feda etti. Hamdullah Suphi bu yolda daha tatlı olan gençliğini verdi.

Yakup KADRI

